

*René Guenón už jako šejk
Abdalwáhíd Jahjá*

Autor: Edouard Rix

7. ledna 1951 zemřel v egyptské Káhiře čelní představitel tradičního myšlení ve 20. století, Francouz René Guénon.

Od okultismu k esoterismu

Guénon se narodil 15. listopadu 1886 do silně katolické rodiny z města Blois. V roce 1904, po vykonání pouti do Lurd, odešel studovat do Paříže. Ve studiích však postupoval jen velice zdráhavě: svou *licence* získal až ve svých devětadvaceti letech. O tři roky později pak neuspěl při *agrégation* z filozofie, když neobhájil doktorskou práci „Všeobecný úvod do studia hinduistických doktrín“.

Krátce po započetí svých studií v hlavním městě začal Guénon flirtovat také s okultistickým *milieu* a po hlavě se vrhal do jedné iniciační a tajné společnosti za druhou. Vstoupil do Hermetické školy, byl přijat do Martinského řádu a stal se členem řady tajných zednářských organizací, když dosáhl iniciace v loži Tebah Velké francouzské lóže. Roku 1908 ho jmenovali tajemníkem Druhého spiritualistického a zednářského kongresu a stal se Vrchním velitelem Řádu obnoveného Chrámu. Jako třiadvacetiletý byl pod jménem Palingénius vysvěcen „alexandrijským biskupem“ francouzské gnostické církve a stal se i šéfredaktorem *La Gnose* „měsíční revue pro studium esoterických věd“.

Po opakovaných zklamáních v okultistickém prostředí upřel svou pozornost na Východ, kde hledal pravou cestu „iniciačního poznání“. Zajímal se o taoismus, ale v roce 1912 absolvoval iniciaci do súfismu, islámského esoterického proudu – aniž by však přijal islámské náboženství, jak později vysvětloval v osobní korespondenci. Jelikož se naučil čínsky a arabsky, četl původní texty a snažil se spolupracovat s lidmi iniciovanými do jednotlivých tradic.

René Guénon vedl své vlastní semináře a kurzy filozofie a při tom psal i četné články pro katolické publikace jako *Revue universelle du Sacré-Cœur Regnabit* nebo tradicionalistický *Le Voile d'Isis* (Závoj Isidin), později přejmenovaný na *Etudes traditionnelles*. Je také autorem mnoha knih.

Tradice proti modernímu světu

Ve svém *Úvodu do studia hinduistických doktrín* (1921) a díle *Člověk a jeho stávání se podle Védantů* (1925) vymezil kritéria univerzální tradiční metafyziky. Tradice podle něj označuje kompletní „metafyzické“ poznání řádu: přestože plně uznává různorodost forem, svou podstatou zůstává jednotná.

Zastává myšlenku – již už před ním formulovali Joseph de Maistre a Fabre d'Olivet – primordiální Tradice, která sahá zpět k nejvyššímu Centru, zdroji veškerého duchovního poznání, jež se odtud šíří prostřednictvím „iniciačního řetězu“ jednotlivých náboženství. V *Poznámkách k iniciaci* (1946) rozhodně brání nutnost příslušnosti k „řetězu“ „pravidelné organizace“, nenabízí však alternativu těm, kteří na rozdíl od něj odmítají orientální cesty nebo islám. Pro úplnost však dodejme, že navzdory jeho degeneraci vidí ve svobodném zednářství alespoň teoreticky funkční metodu skutečné iniciace.

Nejzajímavějším rozměrem Guénonova díla však nepochybně je jeho radikální kritika moderního světa, proti němuž staví do kontrastu svět Tradice. Tradiční civilizace, jež nachází nejen v Orientu, ale i na Západě – Indie, středověký katolicismus, imperiální Čína, islámský chalífát – spočívají na metafyzických základech. Vyznačují se uznáním řádu, jež převyšuje cokoli lidské, a elitami, jež z této transcendentní sféry odvozují zásady nezbytné k uspořádání společnosti.

Tato idea vychází z rozdělení společnosti na čtveřici kast nebo funkčních tříd: na vrcholku se nacházejí zástupci duchovní autority, následně válečnická aristokracie, střední vrstva obchodníků a řemeslníků a konečně rukama pracující masy. Tento koncept se očividně inspiroval v hinduistickém, indo-árijském systému dělení na bráhmany, kšatrije, vaišje a šúdry. Analogické uspořádání společnosti v různé míře nacházíme i ve starověkém Íránu, Řecku nebo Římě, stejně jako v platonské politické doktríně. Nejzřetelnější inkarnací tohoto systému však na Západě vytvořil až feudální středověk s klérem v pozici bráhmanů, šlechtou jako kšatriji, třetím stavem coby vaišji a nevolníky odpovídající šúdrům.

Moderní civilizace pak má být tomuto světu Tradice protipólem: jsou pro ni typické desakralizace, přehlížení všeho vyššího v člověku, materialismus a horečná aktivita.

Těžiště této kritiky nalezneme v dvojici knih *Krise moderního světa* (1927) a *Nadvláda kvantity a znak doby* (1946), k nimž lze připočítat ještě *Východ a Západ* (1924), kde Guénon píše, že skutečně tradiční civilizace už přežívají jen na Východě. Také proto se v roce 1930 přestěhoval do Káhiry a začal si říkat šejk Abdalwáhid Jahjá.

Regrese kast

René Guénon se do politiky nikdy aktivně nezapojil, přestože se pohyboval ve stejných kruzích jako pařížští příznivci Action française. Měl totiž za to, že „dnes neexistuje žádné hnutí zasluhující loajalitu“.

Podle něj se nacházíme na konci cyklu, na sklonku kalijugy neboli „temného věku“ starověkých hinduistických textů či Hésiodova „železného věku“. Jeho rozhodně anti-marxistický a reakční výklad dějin coby úpadku vychází z myšlenky „úpadku kast“. V předhistorickém, kvazi-mytickém věku vládnou společnosti v souladu s božskými zákony králové z první kasty. Poté nastává období vlády válečnické kasty – sekulárních panovníků, vojevůdců nebo vrchních představitelů světské spravedlnosti, kteří se moci v Evropě chápou s úpadkem velkých monarchií. Následuje čas třetího stavu, střední třídy, kdy aristokracie ustupuje plutokracii. Cyklus se uzavírá uchopením moci poslední kastou, tj. dělnickou třídou, jejímž logickým vyvrcholením je komunismus a sovětismus.

Tuto myšlenku regrese kast rozvinul ve svém asi nejvýznamnějším díle z roku 1934 *Vzpouřa proti modernímu světu* také Julius Evola. Guénon kromě toho svolil i s publikací řady svých textů na stránkách kulturní sekce listu *Il Regime Fascista*, kterou Evola v letech 1934-1943 redigoval.

Poznání a čin

Evola sice z Guénona v mnohém čerpá, v jednom zásadním bodě se ale oba myslitelé liší, a to sice v postoji ke vztahu duchovní autority se světskou mocí, tj. kněžích a panovníků. Guénon ve své knize z roku 1929 *Duchovní autorita a světská moc* jasně mluví o přednosti kněžích nad králi. Bráhmani podle něj stojí jednoznačně nad kšatriji, protože vědění má vyšší postavení než čin a „metafyzická“ doména stojí nad tou „fyzickou“. A dokonce i tehdy, kdy už příslušníci sacerdotální kasty dostatečně neztělesňují důstojnost své funkce, nelze snadno upírat platnost principu jejich nadřazenosti, aniž by tak člověk neriskoval destabilizaci a rozklad celého sociopolitického systému. Evola byl naopak pevně přesvědčen, že západní kultura má původ ve „válečnické tradici“ a Guénonova pozice podle něj byla až příliš ovlivněna „orientální, brahmánsko-kněžskou perspektivou“.

René Guénon, věrný své přirozenosti mudrce a bráhmana, tak zůstal spíše svědkem Tradice než aktivním působitelem ve své době – na rozdíl od kšatrijského válečníka Julia Evoly, jediného opravdového rebela proti modernímu světu 20. století.

Rixův medailonek o Guénonovi byl přebrán z překladu do angličtiny Grega Johnsona, dostupného na jeho stránkách Counter-Currents Publishing: **Remembering René Guénon** (15. listopadu 2010).